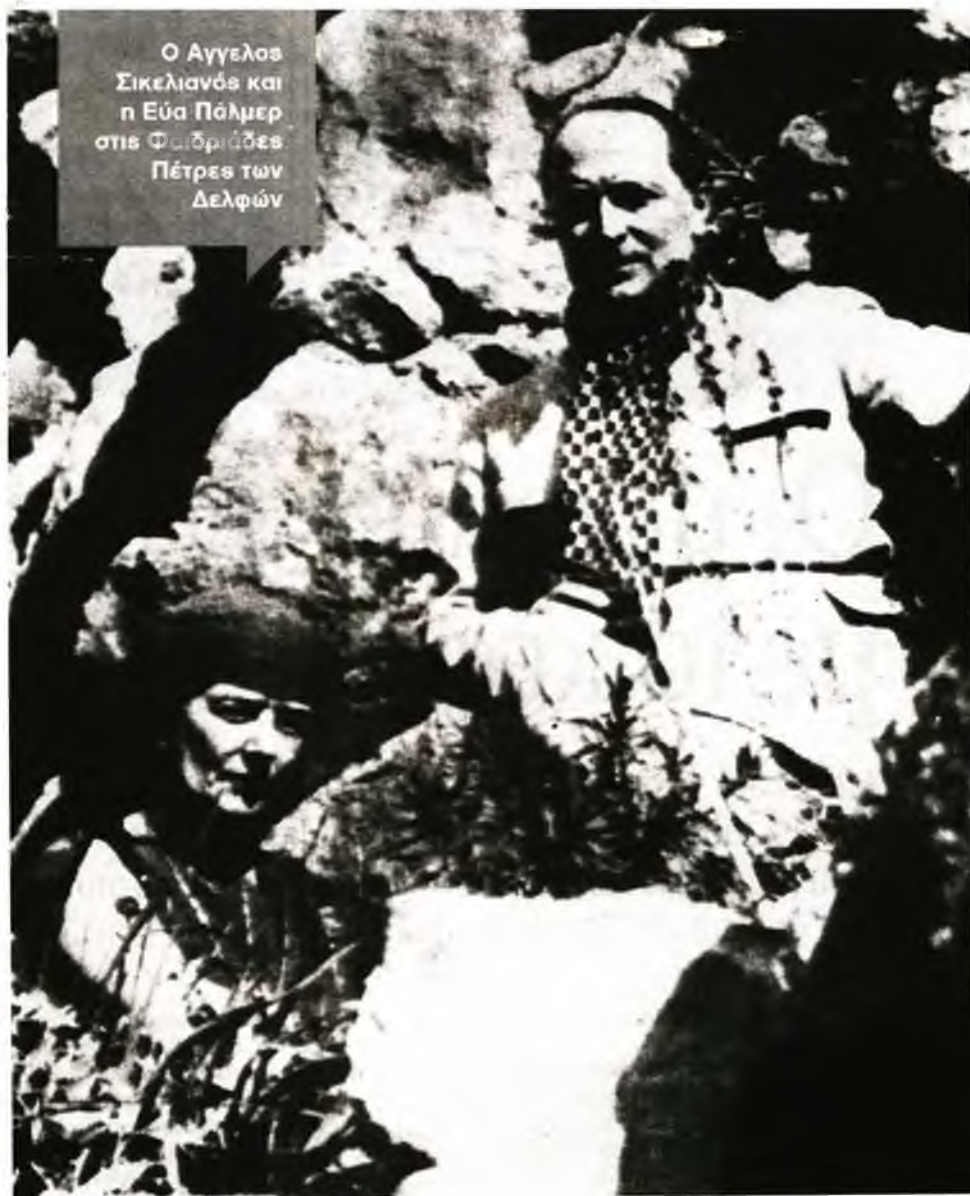

► **Ο Χρήστος Χωμενίδης**
αναλύει τον ξεχασμένο
Αγγελο Σικελιανό **Σ. 46-47**

Ο Αγγελος Σικελιανός και η Εύα Πάλμερ στις Φαιδριάδες Πέτρες των Δελφών

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ

Με αφορμή τη συμπλήρωση 70 χρόνων από τον θάνατο του ποιητή Αγγελου Σικελιανού (1884-1951), πραγματοποιείται το Διεθνές Φεστιβάλ «Αγγελος Σικελιανός» στο πλαίσιο του νέου πολιτιστικού θεσμού Ημέρες Δελφικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς, σε έξι περιοχές όπου έζησε και έδρασε ο ποιητής: Δελφούς, Συκιά, Λευκάδα, Σαλαμίνα, Αίγινα και Αθήνα.

Απευθυνθήκαμε στον συγγραφέα Χρήστο Χωμενίδη, ο οποίος συμμετείχε στις εκδηλώσεις και έχει γράψει τον «Φοίνικα» (εκδ. Πατάκη, 2018), εμπνευσμένο από τον έρωτα του Σικελιανού και της Εύας Πάλμερ.

Κατά τη γνώμη σου ποιο το ειδικό βάρος του Σικελιανού στα ελληνικά γράμματα. Σήμερα, μας γνέφει να τον ακούσουμε;

Επί αρκετές δεκαετίες, ο Σικελιανός υπήρξε ένας μεγάλος ξεχασμένος. Ξε-

«Πίσω απ' τις λέξεις ακούς την ανάσα του, το βροντερό του γέλιο, τον λυγμό του...», λέει ο Χρήστος Χωμενίδης για τον Αγγελο Σικελιανό

«Ο Σικελιανός επιστρέφει με φόρα»

Ο Χρήστος Χωμενίδης μιλάει για τον ποιητή που σήμερα «προβάλλει ως ακτίνα φωτός», με αφορμή το διεθνές φεστιβάλ που διοργανώνεται 70 χρόνια από τον θάνατό του

μπέρδευαν μαζί του δίχως αληθινά να τον γνωρίσουν, χαρακτηρίζοντάς τον στομφώδη, «βέκιο», εκτός του σημερινού τύπου και χρόνου. Δεν είχε – βλέπετε – εκ πρώτης όψεως χαρακτηριστικά καταραμένου ποιητή. Δεν θεμελιώνει το έργο του σε κάποια ήττα, πολιτική ή υπαρξιακή. Μοιάζει παράδοξο, ισχύει ωστόσο. Σε καιρούς ανέφελους, ανέμελους, οι άνθρωποι θέλουν την τέχνη σκοτεινή, ακόμα και αυτοκτονική. Όταν όμως τα πράγματα ζορίσουν, τότε αναζητούν σε εκείνη την ελπίδα. Τη χαρά.

Στη στενωπό που μπήκαμε από το 2010 – πρώτα χρεοκοπία του κράτους, μνημόνια, δικασμός κι έπειτα, στο καπάκι, η πανδημία –, ο Αγγελος Σικελιανός επιστρέφει με φόρα. Προβάλλει ως ακτίνα φωτός. Με το έργο του, με τη στάση ζωής του, επαγγέλλεται μια άλλη Ελλάδα, απελευθερωμένη από την εσωστρέφεια, τη μιζέρια, το διαρκές αλληλοφάγωμα. Μια Ελλάδα ανοιχτών οριζόντων και υψηλών πτήσεων.

Πώς τον αντιλαμβάνεσαι ως μυθιστορηματικό ήρωα τον Σικελιανό και ποια

■ η διαφορά από το αληθινό πρόσωπο;

Με είχε κεντρίσει ο Σικελιανός από τα εφηβικά μου χρόνια. Πρώτα ίσως η ζωή και μετά η ποίησή του. Ο «Φοίνικας» επωαζόταν ήδη από τότε μέσα μου. Από το 2005, από όταν έγραφα το «Σπίτι και το Κελλί», επιχειρώ έναν τύπο μυθιστορηματος που εκκινεί από την Ιστορία, μα την ανασυνθέτει ελεύθερα, απιστώντας στο γράμμα ώστε να εμβαθύνει στο πνεύμα. Οπου οι χαρακτήρες αποτελούν μυθιστορηματικές αντανάκλασεις υπαρκτών προσώπων. Το ίδιο έκανα στη «Νίκη», το 2014. Το ίδιο και στον «Φοίνικα», το 2018. Ο Πάρις Κερκινός και η Ηβη Σπρίνγκφιλντ του «Φοίνικα» είναι σαφώς, δεδηλωμένα, εμπνευσμένοι από τον Αγγελο Σικελιανό και την Εύα Πάλμερ. Η πορεία τους εντούτοις διαφέρει σε πολλά σημεία. Το να γεννιέται ο Πάρις Κερκινός στην Ελευσίνα, το να μεγαλώνει στα βοσκοτόπια της Πάρνηθας, ανάμεσα σε αρβανίτες βοσκούς, το να παντρεύεται με την Ηβη Σπρίνγκφιλντ σε ένα οργιαστικό γλέντι στο αμπάρι ενός υπερωκεάνιου, ανάμεσα σε ρακένδυτους μετανάστες, εξυπηρετού-

σαν το μυθιστορηματικό μου σχέδιο. Δεν τιθάσσευσα συνεπώς την έμπνευσή μου στο όνομα μιας ιστορικής ακρίβειας, την οποία ακρίβεια μπορεί κανείς να αναζητήσει αλλού. Ο «Φοίνικας» δεν αποτελεί βιογραφία αλλά παραβολή. Μυθιστορηματική απόδοση μιας ποιητικής αλήθειας.

Ποια η υφή της γλώσσας του Σικελιανού και τι ρόλο έχει παίξει στη σκέψη σου;

Η γλώσσα του Σικελιανού είναι χυμώδης, λαγαρή, θαυμάσια με την κυριολεκτική σημασία της λέξης. Αντλεί από τα έπη, τη λυρική ποίηση, το δημοτικό τραγούδι, μα και από τα λαλούμενα ιδιώματα του καιρού του. Αντανακλά στιγμές στιγμές το μυστικιστικό βάθος της σκέψης του, διαθέτει εντούτοις και μια αφοπλιστική προφορικότητα. Σαν να γράφει τα ποιήματα ευθύς μόλις τα εμπνέεται, χωρίς ίχνος ιδεολογικής ή αισθητικής αυτολογοκρισίας. Πίσω απ' τις λέξεις ακούς την ανάσα του, το βροντερό του γέλιο, τον λυγμό του... Ποιος θα μπορούσε να μείνει ανέγγιχτος από μια τέτοια γλώσσα;